

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
"Теорія та методика виховання"
(вказіть назву навчальної дисципліни)

обов'язкова
(вказати: **обов'язкова** чи **вибіркова**)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»
(назва програми)
Спеціальність 013 «Початкова освіта»
(вказати: код, назва)
Галузь знань «01 Освіта / Педагогіка»
(вказати: шифр, назва)
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський) третій
(освітньо-науковий)
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
(назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-
професійною програмою)
Мова навчання українською
(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Бигар Г.П., доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти,
кандидат педагогічних наук, доцент
(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=1069

Контактний тел. **0506643127**

E-mail: h.buhar@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=331>

Консультації **середа з 15.00 до 17.00**

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Вивчення навчальної дисципліни «Теорія та методика виховання» передбачає забезпечення студентів знаннями із організації виховного процесу з учнями молодшого шкільного віку, педагогічними навичками та уміннями із використанням, як традиційних та інноваційних форм і методів виховної роботи, збагачує фахову підготовку та стимулює формування професійно-педагогічних ціннісних орієнтацій і компетентностей.

2. Мета навчальної дисципліни полягає в ознайомленні студентів із сутністю процесу виховання, закономірностями та принципами виховання формами та методами виховного впливу, напрямками виховання та методикою організації виховної роботи в новій українській школі, формуванні у майбутніх учителів початкових класів відповідних професійних умінь та навичок щодо виховної роботи з молодшими школярами та навчити студентів використовувати у своїй практичній діяльності сучасні технології виховання.

3. Пререквізити. «Психологія загальна вікова», «Педагогічна психологія», «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку».

4. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Індекс у матриці ОПП	Програмні компетентності
ЗК-1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК-4.	Здатність працювати в команді.
ЗК-5.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-8.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
СК-4.	Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
СК-5.	Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
СК-6.	Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
Програмні результати навчання	
ПР-1.	Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові
ПР-7.	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПР-9.	Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Теорія та методика виховання»												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид Підсумкового контролю
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	6.0	180	2	30	-	45	-	105	-	екзамен
Заочна	1	2	6.0	180		14	-	-	-	166	-	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	С	лаб	інд	с.р.		Л	С	лаб	інд	с.р.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ. СУТНІСТЬ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ												
Тема 1. Процес виховання та його характеристика	8	2	2			4	11	1				10
Тема 2. Загальні закономірності та принципи виховання	8	2	2			4	11	1				10
Тема 3. Методи та засоби виховання. Ефективність застосування методів виховання	16	2	4			10	15	1				14
Тема 4. Форми організації виховного процесу в сучасній школі	20	4	6			10	17	2				14
Тема 5. Зміст та характеристика основних напрямів виховання	16	2	4			10	12	1				12
Разом за змістовим модулем 1	68	12	18			38	66	6				60
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ												
Тема 6. Педагогічна діагностика у виховному процесі	14	2	4			8	13	1				12
Тема 7. Планування виховної роботи в школі	15	2	4			9	15	1				14
Тема 8. Методика роботи з батьками	16	2	4			10	17	2				14
Тема 9. Методика роботи з учнівським	16	2	4			10	17	2				14

колективом												
Тема 10. Педагогічне спілкування у виховному процесі	10	2	2			6	11	1				10
Тема 11. Методика виховної роботи літніх дитячих таборів	11	2	3			6	10	-				10
Тема 12. Методика використання засобів масової інформації у виховній роботі	10	2	2			6	10	-				10
Тема 13. Методика формування у школярів несприйнятливості до аморальних явищ побутового оточення та подолання педагогічної занедбаності учнів	10	2	2			6	10	-				10
Тема 14. Особистісно-орієнтоване виховання як нова парадигма освіти	10	2	2			6	11	1				12
Разом за змістовим модулем 2	112	18	27			67	114	8				106
Усього годин	180	30	45			105	180	14				166

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ. СУТНІСТЬ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ	
Тема 1.	<i>Процес виховання та його характеристика</i> 1. Виписати 10 висловів педагогів про виховання. 2. На основі аналізу праці “Практична педагогіка виховання” за ред. М.Ю.Красовицького випишіть запропоновані ним принципи виховання і порівняйте з традиційними.
Тема 2.	<i>Загальні закономірності та принципи виховання</i> 1. Проаналізувати концепцію національно-патріотичного виховання і виписати принципи виховання здійснивши порівняльний аналіз із традиційними принципами виховання 2015 р. 2. Опрацювати презентацію на Всеосвіті https://vseosvita.ua/library/prezentacia-na-temu-principi-vihovanna-488378.html 3. Підібрати 5 виховних ситуацій визначивши принципи та закономірності виховання. 4. Підібрати твори В.О.Сухомлинського визначивши принципи та закономірності виховання.
Тема 3.	<i>Методи та засоби виховання. Ефективність застосування методів виховання</i> 1. Складання таблиці “Основні групи методів виховання”, охопивши матеріал даної теми. 2. Підготувати презентацію методів виховання . 3. Дібрати з педагогічної літератури зразки створення виховуючих ситуацій, вказуючи на метод виховання проаналізуйте їх дію.
Тема 4.	<i>Форми організації виховного процесу в сучасній школі Підготувати доповіді на тему:</i> 1. Особливості виховної роботи з молодшими школярами. 2. Наступність у вихованні дошкільників і молодших школярів. 3. Виховання школярів в позакласній і позашкільній.

	4. У педагогічних журналах відшукайте статті про цікаві масові та групові виховні заходи й підготуйте за їх змістом повідомлення. 5. Вивчити плани роботи 2-3 класних вчителів однієї зі шкіл на предмет відображення в них питання організації індивідуальної виховної роботи з учнями. 6. Підготувати реферат: «Форми організації виховного процесу в початковій школі». 7. Підготувати реферат «Індивідуальна виховна робота з учнями в сучасній початковій школі».
Тема 5.	Зміст та характеристика основних напрямів виховання 1. На основі аналізу різних концепцій виховання (1,2,3) складіть перелік основних напрямів виховання на сучасному етапі та запропонуйте розгляд їх сутності через роботу в групах. 2. Підготувати проекти по напрямках виховання • -Розумове виховання • -Моральне виховання • -Трудове виховання • -Естетичне виховання • -Екологічне виховання • -Економічне виховання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ	
Тема 6.	<i>Педагогічна діагностика у виховному процесі</i> <i>Підготувати реферат на тему:</i> 1. «Використання психодіагностичних підходів у науково-дослідній та практичній роботі з шкільними класами». 2. «Сучасні психодіагностичні методи і методики дослідження особливостей психічного розвитку молодшого школяра» 3. Запропонуйте діагностичні методики (для кожного класу по одній). 4. Скласти характеристику на учня.
Тема 7.	<i>Планування й облік виховної роботи в школі</i> 1. Ознайомтесь у бібліотеці з новими виданнями методичної літератури, присвяченої обліку й оцінці результатів виховної роботи. 2. Проаналізуйте план роботи вчителя класовода на півріччя з точки зору виконання його функціональних обов'язків, використовуючи такі запитання: • Чи вивчає вчитель класовод учнівський колектив? • Які заходи спрямовані на згуртування й розвиток колективу? • Яку увагу приділяє вчитель класовод у роботі з активом? • Як вчитель класовод організовує спільну роботу з учителями, які працюють у даному класі? • Чи залучає вчитель класовод батьків, представників громадськості до виховної роботи у класі? • На основі плану виховної роботи вчителя скласти індивідуальний план виховної роботи. • Розробити виховну бесіду (теми додаються).
Тема 8.	<i>Методика роботи з батьками</i> 1. «Взаємодія між учителями та батьками»; 2. «Вплив народної педагогіки на виховання дитини в сім'ї». 3. Складіть анкету для роботи з батьками.
Тема 9.	<i>Методика роботи з учнівським колективом</i> 1. Складіть перелік єдиних педагогічних вимог до учнів:

	а) при вході у школу; б) при виході зі школи; в) на перервах; г) у навчальних майстернях; д) у спортивному залі; е) у шкільній їдальні. 2. Підберіть, враховуючи вікові особливості учнів, матеріали для рубрики в класному кутку “Візьми собі за правило”, залучаючи до цієї роботи актив класу. 3. Запропонуйте форми роботи для згуртування учнівського колективу.
Тема 10.	<i>Педагогічне спілкування у виховному процесі</i> 1. Проаналізувати 10 творів В.Сухомлинського визначивши стилі та види спілкування • «Всі добрі люди одна сім'я» • «Філософія для дітей» • «Квітка сонця»
Тема 11.	<i>Методика виховної роботи літніх дитячих таборів</i> 1. Проведіть порівняльний аналіз особистісних якостей і професійних умінь вожатого і вчителя школи. 2. Складіть план роботи загону на зміну. 3. Підберіть систему ігор для роботи з дітьми в умовах літнього дитячого табору. 4. Проведіть пошукову роботу і узагальніть відомості про існування та діяльність дитячих організацій у Чернівецькій області.
Тема 12.	<i>Методика використання засобів масової інформації у виховній роботі</i> 1. Проаналізувати програму телепередач на тиждень з точки зору виховного впливу на учнів. 2. Підготуйте інтерв'ю з педагогами про використання у виховній роботі засобів масової інформації. 3. Підготувати анкету для учнів і батьків.
Тема 13.	<i>Методика формування у школярів несприйнятливості до аморальних явищ побутового оточення та подолання педагогічної занедбаності учнів</i> 1. Підготуйте план бесіди на антинаркотичну тему, випробуйте її на семінарському занятті занятті. 2. Складіть анкету, щоб виявити ставлення учнів до паління, вживання алкоголю та наркотиків, і проведіть її в одному з класів під час педагогічної практики. 3. На основі власних спостережень, розмов із учителями та учнями визначте основні напрями діяльності школи з питань попередження та подолання педагогічної занедбаності учнів.
Тема 14.	<i>Особистісно-орієнтоване виховання як нова парадигма освіти</i> 1. На основі праці І.Д.Беха «Виховання особистості» підготувати ЕСЕ: 2. «Особистісно-орієнтоване виховання – нова освітня філософія» 3. «Особистість у духовно-ціннісному контексті» 4. «Виховна позиція – розуміння дитини, визнання дитини, прийняття дитини. Ціннісна система у розвитку особистості».

5.4. Індивідуальні науково-дослідні завдання

Індивідуальне завдання передбачає написання та захист наукового реферативного повідомлення на тему:

1. Проблеми системного і комплексного підходів до виховання за сучасних умов розвитку освіти.
2. Форми та методи роботи вчителя класовода з вивчення рівня вихованості учнів.
3. Використання методів виховання у педагогічній діяльності вчителя.
4. Колективна творча діяльність учнів – важливий шлях підвищення ефективності виховної роботи.
5. Особливості виховної роботи з дітьми в групі продовженого дня.
6. Особливості формування класного колективу в сучасній початковій школі.
7. Спільна діяльність школи, сім'ї та громадськості в справі виховання дітей молодшого шкільного віку
8. Методика індивідуальної роботи вчителя класовода з батьками.
9. Особливості індивідуальної роботи з важковиховуючими дітьми.
10. Форми та методи профілактичної роботи з важковиховуваними учнями.

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є модульна контрольна робота (тестові завдання)

Формами підсумкового контролю є екзамен.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання є:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- презентації результатів виконаних завдань;
- проекти індивідуальні;
- есе;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Теорія та методика виховання» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання творчих робіт, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.
2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі іспиту шляхом визначення ступеню засвоєння студентом навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдань поточного (модульного) контролю. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)		Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	40	100
T1-T5	T6-T14		
30	30		

T1, T2– теми змістових модулів.

7. Рекомендована література-

Основна

1. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник / І. В. Зайченко. О 3-тє видання, перероблене та доповнене О К.: Видавництво Ліра – К, 2016. – 608 с
2. Лозова В.І., Трочко Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навчальний посібник / Харк. держ. пед.ун-т ім.Г.С.Сковороди. – 2-вид., випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2002. – 400с.
3. Марків В. М. Теорія виховання: навчально-методичний посібник / Володимир Миколайович Марків. – Кривий Ріг: КПП, 2015. – 241 с.
4. Матвієнко О.В. Виховання молодших школярів: теорія і технологія. – К.: ВД «Стилос», 2006. – 543с.
5. Матвієнко О.В. Практикум з курсу „Теорія виховання”.– К.: Стилос, 2001. – 256 с.
6. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Теорія і методика виховання: Навч.посіб. – К.: Знання, 2008. – 415с. (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
7. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти: посібник для вчителів і методистів початкового навчання / О. Я. Савченко. – К.: Богданова А. М., 2009. – 226с.
8. Трухін І.О., Шпак О.Т. Основи шкільного виховання: Навчальний посібник. – Київ: «Центр навчальної літератури», 2004. – 368с.
9. Червінська І.Б. Методика виховної роботи: Навчально-методичний комплекс. – Ч.ІІ. – Івано-Франківськ, 2008. – 58 с.
10. Червінська І.Б. Методика виховної роботи: теорія і практика. Навчально-методичний комплекс. – Ч.І. Опорні конспекти лекцій. – Івано-Франківськ, Симфонія форте, 2013. – Івано-Франківськ, 2008. – 332 с.
11. Червінська І.Б., Довбенко С.Ю. Теоретико-методологічні засади виховної роботи в початковій школі. – Івано-Франківськ, Вид-во Прикарпатського нац. у-ту., 2013.– 566 с.
12. Ярощук Л. Г. Методика виховної роботи : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Лілія Григорівна Ярощук. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. – 320 с.
13. Ярощук Л. Теорія та методика виховання: навч.посіб. Бердянск, 2019. 400с.

Допоміжна

1. **Бигар Г. П., Мачушак Г. І.** Інноваційні форми виховної роботи в НУШ // Матеріали ІІ Міжнародної наукової конференції. 27-28 березня 2020 р., м.Дніпро. Частина І. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – С.112-
<https://www.twirpx.com/file/3077989/>
<https://www.twirpx.com/file/3077989/>
2. **Бигар Г.П., Варварич В.В.** Розумового виховання як вектор реалізації концепції нової української школи / Ганна Бигар, Віталія Варварич// Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика Матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (4 грудня 2020 року) /Наук.ред.О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – 133-135.
3. Федорук С.Ю., **Бигар Г.П.** Передумови становлення Лесі Українки як поетеси, письменниці, та громадсько-культурного діяча // «Педагогічні ідеї та культурно-просвітницька діяльність Лесі Українки» Матеріали студентського міжвузівського Е-вебінару, присвяченого 150-літтювід дня народження Лесі Українки, 25 лютого 2021 року / укл.Романюк С.З., Мафтин Л.В., Спорняк А.В. Чернівці: Чернвецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2021.С.143-147.
4. Варварич В. **Бигар Г.,** Проблема розумового виховання сучасних школярів у НУШ крізь призму поглядів В.О.Сухомлинського// Студентська молодь у науці: матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (Хмельницький, 11 травня 2021 року)/Хмельницький:ХГПА, 2021. С.7-9.
5. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 566 с.

6. Дубасенюк О.А. Практикум з педагогіки. К.: Центр навч. літ., 2004. – 483с.
7. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: Навч. Посібник.– М.,1984. – 430с.
8. Кобзар Б.С., Макарова С.І. Педагогічна діагностика і виховний процес //Рідна школа. – 1992. – №2. – С.5-10.
9. Кобрій О.М. Чепіль М.М. Організація позаурочної діяльності. – Дрогобич, 2000. – 320с.
10. Красовицький М.Ю. Практична педагогіка виховання. – К., 2000. – 168с.
11. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. К.: Знання. Прес, 2006. – 423 с.
12. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. К.: Знання – Прес, 2003. – 415 с.
13. Лисенко Н.В. Педагогіка початкової школи: матеріали до хрестоматії з дисципліни. – Івано-Франківськ : НБ ПНУ, 2018. – 27 с
14. Макаренко А.С. Методика організації виховної роботи. – К.,1990. – 246с.
15. Мартинюк І.В. Національне виховання: теорія і методологія. – К.,1995. – С.5-12.
16. Оржеховська В.М. Профілактика правопорушень серед неповнолітніх. – К.,1996. – 340с.
17. Піц. І.І., **Бигар Г.П.**, Прокоп І.С., Тимчук Л.І. Теоретичні засади педагогічного партнерства як одного з факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології: зб. Наук. Праць / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний вищий навчальний заклад імені Григорія Сковороди». Переяслав: СКД, 2021. Вип. 13. 287-298 с. ISSN: 2415-3729 (Print), 2415-3737 (Online) <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2021-13>
18. Пащенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка. Навчальний посібник. – 2019. – 228с.
19. Практична педагогіка виховання /За ред. М.Ю.Красовицького. – М., 2000. – 240с.
20. Пріоритетні напрямки організації позаурочної виховної роботи з учнівською молоддю /Відп. за випуск Л.Л.Греков. – К.,1990. – 160с.
21. Стельмахович М.Г. Українська родинна педагогіка. – К.,1996. – 320с.
22. Струманський В.П. Вихована робота в національній школі. – К., 1997. – 180с.
23. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу. – К.,1971. – 430с.
24. Унгурян І. К. Формування гуманних взаємовідносин педагога та учня як складова педагогіки партнерства нової української школи. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. № 4 (79). С.330-335
25. Фізеші, О. Й. Педагогіка: навч. посіб. для студ. пед. спец. / Мукачівський державний університет. – К.: Кондор, 2014. – 340с.
26. Цуркан Л. Форми роботи з батьками. *Директор школи*. 2016. №5 С.56-59.

8. Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт початкової освіти. URL: Державний стандарт початкової освіти. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/nps/prozatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-rochatkovoju-osviti>
2. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
3. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.htm>
4. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 URL: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
5. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
6. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://osvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

7. Сучасні технології в освіті: рекомендаційний бібліографічний покажчик / АПН України; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; уклад.: І. П. Моїсєєва, Н. Д. Грудніна. – К., 2005. – Ч. 1: Сучасні технології навчання. – 308 с.